

Wiesław Kędzierawski: Nowelizacja prawa turystycznego w Polsce

Ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 roku, która porządkowała rynek usług turystycznych w Polsce obowiązuje od 1 lipca 1998 roku. Od tego czasu była już pięciokrotnie nowelizowana. Teraz doczekaliśmy się kolejnej nowelizacji tej ustawy, której projekt rządowy złożony do Sejmu RP po długich konsultacjach z organizacjami i samorządami turystycznymi, ostatecznie po przyjęciu poprawek Senatu RP - Sejm uchwalił w dniu 5 marca br.

Po spodziewanym podpisaniu tej ustawy przez Prezydenta RP i opublikowaniu w Dzienniku Ustaw - znowelizowana ustawa weeszłaby w życie z dniem 1 maja br.

Ostatnia nowelizacja ustawy o usługach turystycznych to przede wszystkim rezultat nabytych doświadczeń w ciągu prawie 6 lat jej funkcjonowania, poprawa przepisów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze usług turystycznych, zapewnienie prawa do bardziej udanego wypoczynku, poprawa przepisów w zakresie szkolenia i nadawania uprawnień przewodników i pilotów, ale także też dostosowanie naszych rozwiązań prawnych w tym zakresie do przepisów Unii Europejskiej.

Nowelizacja w/w ustawy wprowadza szereg istotnych zmian, które zostaną tu omówione w następującej kolejności:

Uprawnienia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

Ustawa w w art. 3 pkt 7a daje nową definicję przewodnika turystycznego, który odtąd jest: □ osobą zawodowo oprowadzającą turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach oraz udzielających o nich informacji □. To bardziej uniwersalna definicja, która w połączeniu ze zmianą w art. 20 ust. 2 , wykreślającą obowiązek świadczenia przez przewodnika opieki nad uczestnikami wycieczki inaczej sytuuje przewodnika, ograniczając jego odpowiedzialność prawną / co w przeszłości było często nadużywane przez organizatorów turystyki i kierowników wycieczek/.

Piloci wycieczek z mocy art. 20 ust. 3 zostali natomiast zobowiązani do przyjmowania od niezadowolonych uczestników imprez turystycznych reklamacji dotyczących świadczonych im usług i udzielania potwierdzenia przyjęcia reklamacji.

W przypadku nie załatwienia tej reklamacji pilot jest zobowiązany do niezwłocznego przekazania jej do organizatora turystyki, który ma obowiązek w ciągu 30 dni ustosunkować się do niej pisemnie, a po tym terminie uważa się ją za przyjętą.

W noweli z mocy art. 23 ust. 2 zarówno przewodnicy i piloci bez aktualnego orzeczenia lekarskiego /na podstawie badania okresowego/ o stanie zdrowia nie będą pozbawiani automatycznie posiadanych uprawnień. Natomiast do czasu przedłożenia aktualnych okresowych badań lekarskich właściwemu wojewodzie nie mogą oni wykonywać zadań wymagających uprawnień odpowiednio przewodnika lub pilota.

Bardzo istotne zmiany wprowadza nowy art. 22a, który w ust. 1 uwzględnił wieloletnie postulaty środowiska przewodników w sprawie nowelizacji art. 49. Po tej nowelizacji w/w ustęp stwarza osobom wymienionym w art.49 ust. 1, które nie potwierdziły uprzednio posiadanych /tj. do dnia 30 czerwca 2000 r./ uprawnień przewodnika, np. nadanych przez PTTK, zostały one dopuszczone odpowiednio do egzaminu na przewodnika lub pilota bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego. To rozwiązanie prawne przypomina w praktyce obowiązujący przepis wewnętrzny w PTTK /przed wejściem w życie w/w ustawy/, który na podstawie egzaminu sprawdzającego /weryfikacyjnego/ dawał prawo przedłużenia posiadanych uprawnień przewodnikowi PTTK.

Natomiast art. 22a ust. 2 przywrócił możliwość /tak również było w dawnych przepisach wewnętrznych PTTK/ dopuszczania osób posiadających uprawnienia przewodnika do egzaminu umożliwiającego uzyskanie dodatkowych uprawnień terytorialnych bez obowiązku odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego.

W noweli w art. 21 w ust. 1 pkt 3 zostały przewidziane nowe rodzaje uprawnień dla przewodników terenowych, które mogą obejmować poszczególne województwa, regiony oraz trasy turystyczne. W ten sposób został również zrealizowany nasz PTTK-owski postulat przywrócenia uprawnień przewodnika po trasach , np. historyczno-krajoznawczych lub mniejszych lokalnych obszarów geograficznych.

W związku z powyższym wprowadzony został przepis, który określa, że w przypadku gdy obszar uprawnień przewodnika obejmuje terytorium wykraczające poza jedno województwo, egzamin przeprowadza komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na zakres terytorialny części obszaru, którego dotyczą uprawnienia oraz określenie, że wyboru komisji w takim przypadku dokonuje osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień przewodnika.

Znaczące zmiany w zakresie kadry uprawnionej do przeprowadzania szkoleń na przewodników wprowadza art. 24 w/w noweli. Do przeprowadzania zajęć teoretycznych na kursach dla przewodników została uprawniona kadra wykładowców posiadająca wykształcenie wyższe / ale nie koniecznie kierunkowe, jak dotychczas/. Natomiast do prowadzenia zajęć praktycznych na kursach zostali uprawnieni instruktorzy przewodnictwa posiadający odpowiednio udokumentowaną praktykę w zakresie wykonywania zadań przewodnika. Na dziś zadania te w zakresie szkolenia kadry instruktorów przewodnictwa realizowane są wyłącznie w strukturach PTTK.

Dzięki nowelizacji art. 33 ust. 3 zobowiązującej Ministra Kultury, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki winien określić sposób wykonywania funkcji

przewodnika w muzeach i zabytkach oraz szkolenia, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki zbiorów muzealnych i zabytków w programach szkoleń, można spodziewać się zapewnienia uzupełnienia tej luki prawnej istniejącej od początku uchwalenia ustawy o usługach turystycznych.

Uprawnienia dla przewodników z Zagranicy

Na podstawie art. 28 ust. 1-5 uregulowane zostały zasady wydawania uprawnień przewodnika lub pilota obywatelom państw członkowskich UE nie posiadającym miejsca zamieszkania na terytorium RP, którzy nabyli wcześniej kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika lub pilota w tych państwach. Ich sprawami zajmą się wybrani przez nich wojewodowie. Podstawą do nadania tych uprawnień stanowić będzie decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji o wykonywania zawodu przewodnika lub pilota na podstawie odrębnych przepisów. Natomiast sprawy zagranicznych przewodników i pilotów bez miejsca zamieszkania w Polsce leżą również w gestii wybranych przez nich wojewodów. Ewidencję nadanych uprawnień prowadzi będą właściwi wojewodowie.

Nowe rozszerzone uprawnienia władz wojewódzkich

Na podstawie nowego art. 24a wojewodzie przysługuje prawo kontroli organizatorów szkoleń w określonym zakresie przez osoby uprawnione bezpośrednio przez wojewodę. W przypadku nie usunięcia wniesionych uchybień wojewodzie przysługuje prawo do cofnięcia upoważnienia do szkolenia przewodników lub pilotów organizatorowi szkolenia, jak również też w przypadku prowadzenia szkolenia bez wymaganego zezwolenia.

Na podstawie art. 7 i 8 m.in. zostało dokonane rozszerzenie uprawnień przez wojewodę przesłanek cofania zezwolenia organizatora turystyki lub pośrednika w określonych przypadkach.

Ponadto została wprowadzona została m.in. sankcja, polegająca na niemożności uzyskiwania przez trzy lata zezwoleń przez osoby kierujące działalnością przedsiębiorstwa w imieniu przedsiębiorców. Natomiast w ramach Centralnego Rejestru Zezwoleń będzie uruchomiony oddzielny rejestr przedsiębiorców, którym cofnięto zezwolenie lub w stosunku do których ustalono, że prowadzą działalność bez wymaganego zezwolenia.

Wojewoda uzyskuje dodatkowe uprawnienia przeciwko nieuczciwym organizatorom turystyki i pośrednikom turystyki. W związku z powyższym wojewoda będzie mógł cofnąć stosowne zezwolenia w przypadku gdy przedsiębiorca nie będzie mógł przedstawić dokumentów potwierdzających zawarcia umowy gwarancji lub ubezpieczenia przed terminem upływu poprzedniej umowy.

Ewidencja gospodarstw agroturystycznych

Do tej pory nie było w Polsce systemu pozwalającego na zewidencjonowanie obiektów turystyki wiejskiej, w tym przede wszystkim agroturystyki. Dodany Art. 1a w noweli ustawy

wprowadza obowiązek ewidencji dla rolników świadczących usługi hotelarskie, polegających na świadczeniu w ich gospodarstwach rolnych usług przez wynajmowanie pokoi i miejsc na ustawienie namiotów oraz innych usług związanych z pobytem turystów. To zarazem pozwoli na podstawową standaryzację tych usług. Ogólnie oznacza to, że rolnicy będą musieli zgłosić w gminie owe usługi do ewidencji obiektów hotelarskich, ale bez dodatkowych opłat.

Zmiany w kodeksie wykroczeń

W kodeksie wykroczeń pojawiło się nowe wykroczenie. W ustawie z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks Wykroczeń ? Dz. U. Nr 12 poz. 114 z późniejszymi zmianami/ w art. 60□ w §4 po pkt2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu: "2a/ świadcząc usługi hotelarskie używa oznaczeń, które mogą wprowadzić klientów w błąd, co do rodzaju lub kategorii obiektu hotelarskiego".

W związku z powyższym grzywna lub ograniczenie wolności grozić może wszystkim, którzy świadcząc usługi hotelarskie i używając nie dozwolonych lub mylnych oznaczeń, wprowadzają w błąd turystów co do rodzaju lub też kategorii hotelu.

Przedstawione powyżej zmiany w nowelizacji ustawy usług turystycznych w znacznym stopniu nie wyczerpują wszystkich istotnych zawartych tam zmian. Jak również nie było zadaniem niniejszego artykułu wykazanie wpływu nowelizacji w/w ustawy na rynek pracy, jak też np. wpływ na sytuację gospodarki kraju lub rozwój regionalny.

W najbliższym czasie do dnia wejścia w życie noweli Ustawy o usługach turystycznych, czyli do 1 maja 2004 roku musimy się spodziewać bardzo aktywnych inicjatyw ministra właściwego do spraw turystyki w zakresie wszystkich przepisów wykonawczych do w/w ustawy. Praktycznie zakres noweli ustawy o usługach turystycznych wymagać będzie nie tylko nowelizacji dotychczas obowiązujących przepisów, lecz też w niektórych przypadkach wydania zupełnie nowych przepisów wykonawczych.